

Metodyka i Techniki Programowania

Katedra Telekomunikacji, EiT

dr inż. Jarosław Bułat (c)

kwant@agh.edu.pl

Plan prezentacji

- » Operacje dyskowe C i C++
- » Podejście wstępujące/zstępujące

Chciałbym coś zapisać na dysk fread(...)

- » Pliku nie da się używać tak jak tablicy
- Plik jest poza przestrzenią adresową CPU (pamięć RAM vs pamięć masowa)
- » Czas dostępu do danych:
  - RAM L1: ~1 ns
  - RAM: ~100 ns
  - SDD: 0.1 ms == 100 us == 100000 ns
  - HDD: 10 ms == 1000 us == 10000000 ns

- » Dostęp do pliku wykonywany jest za pośrednictwem funkcji systemu operacyjnego (złożony proces):
  - uzyskanie dostępu do pliku
  - zlecenie przepisania fragmentu pliku do pamięci RAM

- » Dostęp do pliku wykonywany jest za pośrednictwem funkcji systemu operacyjnego (złożony proces):
  - uzyskanie dostępu do pliku
  - zlecenie przepisania fragmentu pliku do pamięci RAM
  - czekanie...

- » Dostęp do pliku wykonywany jest za pośrednictwem funkcji systemu operacyjnego (złożony proces):
  - uzyskanie dostępu do pliku
  - zlecenie przepisania fragmentu pliku do pamięci RAM
  - czekanie...
  - czekanie...

- » Dostęp do pliku wykonywany jest za pośrednictwem funkcji systemu operacyjnego (złożony proces):
  - uzyskanie dostępu do pliku
  - zlecenie przepisania fragmentu pliku do pamięci RAM
  - czekanie...
  - czekanie...
  - w międzyczasie można zrobić coś pożytecznego ;-)

- » Dostęp do pliku wykonywany jest za pośrednictwem funkcji systemu operacyjnego (złożony proces):
  - uzyskanie dostępu do pliku
  - zlecenie przepisania fragmentu pliku do pamięci RAM
  - czekanie...
  - czekanie...
  - w międzyczasie można zrobić coś pożytecznego ;-)
  - przeczytanie zawartości bufora

- » Dostęp do pliku wykonywany jest za pośrednictwem funkcji systemu operacyjnego (złożony proces):
  - uzyskanie dostępu do pliku
  - zlecenie przepisania fragmentu pliku do pamięci RAM
  - czekanie...
  - czekanie...
  - w międzyczasie można zrobić coś pożytecznego ;-)
  - przeczytanie zawartości bufora
  - ewentualna modyfikacja i zapis na dysk (jeszcze dłuższe czekanie)


```
#include <iostream>
#include <stdio.h>
using namespace std;
int main(){
  char buf[128];
  FILE *file;
  file = fopen("test.txt", "r");
```

Plik nagłówkowy wymaganej biblioteki

- Identyfikator pliku
- to nie jest "wskaźnik na plik"
- to jest wskaźnik na strukturę opisującą plik
- często nazywa się go "fd" (file descriptor)
- Otwarcie <mark>pliku</mark> do <mark>czytania</mark>


```
#include <iostream>
#include <stdio.h>
using namespace std;
int main(){
  char buf[128];
  FILE *file;
  file = fopen("test.txt", "r");
  fread(buf, 1, sizeof(buf), file);
```

Plik nagłówkowy wymaganej biblioteki Identyfikator pliku

- to nie jest "wskaźnik na plik"
- to jest wskaźnik na strukturę opisującą plik
- często nazywa się go "fd"
   Otwarcie pliku do czytania
   Przepisanie jednego bufora o długości 128 bajtów z pliku o identyfikatorze file do bufora


```
#include <iostream>
#include <stdio.h>
using namespace std;
int main(){
  char buf[128];
  FILE *file;
  file = fopen("test.txt", "r");
  fread(buf, 1, sizeof(buf), file);
  fclose(file); <
```

Plik nagłówkowy wymaganej biblioteki Identyfikator pliku

- to nie jest "wskaźnik na plik"
- to jest wskaźnik na strukturę opisującą plik
- często nazywa się go "fd"
   Otwarcie pliku do czytania
   Przepisanie jednego bufora o długości 128 bajtów z pliku o identyfikatorze file do bufora
   Zamknięcie pliku (zwolnienie zasobów)


```
#include <iostream>
#include <stdio.h>
using namespace std;
int main(){
  char buf[128];
  FILE *file;
  if (!(file = fopen("test.txt", "r"))){
     printf("Could not open file\n");
     return -1;
  size t size = fread(buf, 1, sizeof(buf), file);
  printf("%zu bytes were read\n", size);
  fclose(file);
  return 0;
```

- » Bardziej poprawnie:
  - sprawdzenie czy udało się otworzyć plik (NULL jeżeli nie)
  - fread zwraca ile danych udało się przeczytać danych


```
FILE *file;
file = fopen("test.txt", "r");
fread(buf, 1, 10, file);
fread(buf, 1, 10, file);
```

- » W pliku jest "wskaźnik" pozycji z której będą czytane dane
- » Po otwarciu jest na początku
- » Pierwsza instrukcja przeczyta 10 bajtów i ustawi ten wskaźnik na bajt 11-sty
- » Druga (kolejna) instrukcja przeczyta bajty o numerach 11...20


```
FILE *file;
file = fopen("test.txt", "r");

fread(buf, 1, 10, file);
fread(buf, 1, 10, file);
```

- » W pliku jest "wskaźnik" pozycji z której będą czytane dane
- » Po otwarciu jest na początku
- » Pierwsza instrukcja przeczyta 10 bajtów i ustawi ten wskaźnik na bajt 11-sty
- » Druga (kolejna) instrukcja przeczyta bajty o numerach 11...20

```
hd test.txt
00000000 50 6f 64 73 74 61 77 79 20 49 6e 66 6f 72 6d 61 |Podstawy Informa|
00000010 74 79 6b 69 0a 43 2b 2b 20 65 78 61 6d 70 6c 65 |tyki.C++ example|
```



```
FILE *file;
file = fopen("test.txt", "r");

fread(buf, 1, 10, file);
fread(buf, 1, 10, file);
```

- W pliku jest "wskaźnik" pozycji z której będą czytane dane
- » Po otwarciu jest na początku
- » Pierwsza instrukcja przeczyta 10 bajtów i ustawi ten wskaźnik na bajt 11-sty
- » Druga (kolejna) instrukcja przeczyta bajty o numerach 11...20


```
FILE *file;
file = fopen("test.txt", "r");

fread(buf, 1, 10, file);
fread(buf, 1, 10, file);
```

- » W pliku jest "wskaźnik" pozycji z której będą czytane dane
- » Po otwarciu jest na początku
- » Pierwsza instrukcja przeczyta 10 bajtów i ustawi ten wskaźnik na bajt 11-sty
- » Druga (kolejna) instrukcja przeczyta bajty o numerach 11...20


```
FILE *file;
file = fopen("test.txt", "r");

fread(buf, 1, 10, file);
fread(buf, 1, 10, file);
```

- » W pliku jest "wskaźnik" pozycji z której będą czytane dane
- » Po otwarciu jest na początku
- » Pierwsza instrukcja przeczyta 10 bajtów i ustawi ten wskaźnik na bajt 11-sty
- » Druga (kolejna) instrukcja przeczyta bajty o numerach 11...20


```
FILE *file;
file = fopen("test.txt", "r");
fread(buf, 1, 10, file);
fread(buf, 1, 10, file);
fseek(file, 1, SEEK_SET);
```

» Wskaźnik można przestawić (o jedną pozycję licząc od początku)

```
hd test.txt
00000000 50 6f 64 73 74 61 77 79 20 49 6e 66 6f 72 6d 61 |Podstawy Informa|
00000010 74 79 6b 69 0a 43 2b 2b 20 65 78 61 6d 70 6c 65 |tyki.C++ example|
```



```
FILE *file;
file = fopen("test.txt", "r");
fread(buf, 1, 10, file);
fread(buf, 1, 10, file);
```

» Wskaźnik można przestawić (o jedną pozycję licząc od początku)


```
FILE *file;
file = fopen("test.txt", "r");
fread(buf, 1, 10, file);
fread(buf, 1, 10, file);
fseek(file, 1, SEEK_SET);
fseek(file, <mark>2</mark>, <mark>SEEK_CUR</mark>);
```

- » Wskaźnik można przestawić (o jedną pozycję licząc od początku)
- » Przesuń o 2 pozycje w stosunku do bieżącego miejsca


```
FILE *file;
file = fopen("test.txt", "r");
fread(buf, 1, 10, file);
fread(buf, 1, 10, file);
fseek(file, 1, SEEK SET);
fseek(file, 2, SEEK CUR);
fseek(file, -10, SEEK_END);
```

- » Wskaźnik można przestawić (o jedną pozycję licząc od początku)
- » Przesuń o 2 pozycje w stosunku do bieżącego miejsca
- Ustaw na 10-tej pozycji od końca


```
FILE *file;
file = fopen("test.txt", "r");
fread(buf, 1, 10, file);
fread(buf, 1, 10, file);
fseek(file, 1, SEEK_SET);
fseek(file, 2, SEEK_CUR);
fseek(file, -10, SEEK_END);

long length = ftell(file);
```

- Wskaźnik można przestawić (o jedną pozycję licząc od początku)
- » Przesuń o 2 pozycje w stosunku do bieżącego miejsca
- » Ustaw na 10-tej pozycji od końca
- » Pobiera aktualną pozycję wskaźnika
  - long na x86 to 32 bity!


```
FILE *file;
file = fopen("test.txt", "r");
fread(buf, 1, 10, file);
fread(buf, 1, 10, file);
fseek(file, 1, SEEK SET);
fseek(file, 2, SEEK_CUR);
fseek(file, -10, SEEK END);
long length = ftell(file);
fseek(file, 0, SEEK_END);
long length = ftell(file);
```

- » Wskaźnik można przestawić (o jedną pozycję licząc od początku)
- » Przesuń o 2 pozycje w stosunku do bieżącego miejsca
- » Ustaw na 10-tej pozycji od końca
- » Pobiera aktualną pozycję wskaźnika
  - long na x86 to 32 bity!
- » Najprostszy sposób na określenie długości pliku

Wiele plików równocześnie


```
FILE *file1;
file1 = fopen("test1.txt", "r");

FILE *file2;
file2 = fopen("test2.txt", "r");

fread(buf2, 1, 16, file2);
fread(buf1, 1, 16, file1);
```

» Wiele identyfikatorów - każdy plik ma swój identyfikator


```
FILE *file1;
file1 = fopen("test1.txt", "r");

FILE *file2;
file2 = fopen("test2.txt", "r");

fread(buf2, 1, 16, file2);
fread(buf1, 1, 16, file1);
```

- » Wiele identyfikatorów każdy plik ma swój identyfikator
  - <mark>plik 1</mark>
  - plik 2


```
FILE *file1;
file1 = fopen("test1.txt", "r");

FILE *file2;
file2 = fopen("test2.txt", "r");

fread(buf2, 1, 16, file2);
fread(buf1, 1, 16, file1);

fseek(file1, 0, SEEK_END);
fseek(file2, -10, SEEK_END);
```

- » Wiele identyfikatorów każdy plik ma swój identyfikator
  - <mark>plik 1</mark>
  - plik 2
- » Kolejność użycia jest dowolna
- Wskaźnik w obrębie plików jest indywidualny dla każdego z nich - można go przestawiać niezależnie

Zapis


```
FILE *file;
file = fopen("test.txt", "w");
fwrite(buf, 1, 16, file);
```

» Zapis analogicznie do czytania, bufor buf, zostnie zapisany na dysk rozpoczynając od bieżącej pozycji wskaźnika


```
FILE *file;
file = fopen("test.txt", "w");

fwrite(buf, 1, 16, file);
fwrite(buf, 1, 16, file);
```

- » Podczas "otwierania" pliku należy podać czy chcemy:
  - "r" czytać
  - "r+" czytać i zapisywać
  - "w" zapisywać
  - "w+" czytać i zapisywać (jeżeli istnieje zostanie skasowany)
  - "a" dopisywanie (na końcu)
  - "t" w trybie tekstowym
  - "b" w trybie binarnym


```
FILE *file;
file = fopen("test.txt", "w");

fwrite(buf, 1, 16, file);
fwrite(buf, 1, 16, file);

file1 = fopen("text.txt", "wt");

fprintf(file, "text %d %f", 16, 0.1);
```

- Zapis jest podobny do czytania
- » W trybie tekstowym użyteczna jest funkcja fprintf(...) - jest ona analogiczna do funkcji printf(...)


```
FILE *file;
file = fopen("test.txt", "w");

fwrite(buf, 1, 16, file);
fwrite(buf, 1, 16, file);

file1 = fopen("text.txt", "wt");

fprintf(file, "text %d %f\n", 16, 0.1);
```

- Zapis jest podobny do czytania
- » W trybie tekstowym użyteczna jest funkcja fprintf(...) - jest ona analogiczna do funkcji printf(...)
- » W tym przypadku:
  - plik text.txt zostanie otwarty do zapisu w trybie tekstowym
  - zostanie utworzony nowy plik, jeżeli taki istniał stary zostanie skasowany
  - do pliku zostanie wpisany tekst: text 16 0.1\n
  - uwaga na <mark>∖n</mark> (unix/windows)


```
FILE *file;
file = fopen("test.txt", "w");
fwrite(buf, 1, 16, file);
fwrite(buf, 1, 16, file);
```

» Obie operacje dyskowe są blokujące tj. wywołanie funkcji trwa tak długo aż nie zostaną one ukończone


```
FILE *file;
file = fopen("test.txt", "w");
fwrite(buf, 1, 16, file);
fwrite(buf, 1, 16, file);
// POSIX async I/O
aiocb.aio fildes = fd;
aiocb.aio buf = buf;
aio_write(&aiocb);
```

- Obie operacje dyskowe są blokujące tj. wywołanie funkcji trwa tak długo aż nie zostaną one ukończone
- » Operacje dyskowe są powolne więc można je robić asynchronicznie (nieblokująco):
  - zlecić zapis/odczyt
  - sprawdzać cyklicznie stan...

```
while (aio_error (&aiocb) == EINPROGRESS){;}
ret = aio_return(&aiocb);
```



```
#include<stdlib.h>
#include<stdio.h>
int main(){
  FILE *fp, *fw;
  if (!(fp=fopen("in", "r"))){
     exit(1);
  if (!(fw=fopen("out", "w"))){
     exit(2);
  char buf[128];
  while(fread(buf, 1, sizeof(buf), fp)){
     fwrite(buf, 1, sizeof(buf), fw);
  return 0;
```

Kopiowanie z pliku do pliku

Otwarcie pliku do odczytu Otwarcie pliku do zapisu

Bufor - nie da się wczytać całego pliku do pamięci!!!


```
#include<stdlib.h>
#include<stdio.h>
int main(){
  FILE *fp, *fw;
  if (!(fp=fopen("in", "r"))){
     exit(1);
  if (!(fw=fopen("out", "w"))){
     exit(2);
  char buf[128];
  while(fread(buf, 1, sizeof(buf), fp)){
     fwrite(buf, 1, sizeof(buf), fw);
  return 0;
```

Kopiowanie z pliku do pliku

Otwarcie pliku do odczytu Otwarcie pliku do zapisu

Bufor - nie da się wczytać całego pliku do pamięci!!!

Odczytanie fragmentu pliku

Zapisanie tego fragmentu

Funkcja fread(...) zwraca długość przeczytanego fragmentu więc dla ==0 pętla while się zakończy


```
#include<stdlib.h>
#include<stdio.h>
int main(){
  FILE *fp, *fw;
  if (!(fp=fopen("in", "r"))){
     exit(1);
  if (!(fw=fopen("out", "w"))){
     exit(2);
  char buf[128];
  while(fread(buf, 1, sizeof(buf), fp)){
     fwrite(buf, 1, sizeof(buf), fw);
  return 0;
```

```
Kopiowanie z pliku do pliku
Otwarcie pliku do odczytu
Otwarcie pliku do zapisu
Bufor - nie da się wczytać całego
pliku do pamięci!!!
Odczytanie fragmentu pliku
Zapisanie tego fragmentu
Funkcja fread(...) zwraca długość
przeczytanego fragmentu więc
dla ==0 pętla while się zakończy
Jaki błąd semantyczny
popełniłem???
```


Odczyt zapis w C++ obiektowo!!!


```
#include <iostream>
#include <fstream>
using namespace std;

int main(){
    ofstream file("txt1.txt");
    file << "C++ example.\n";
    file.close();
}</pre>
```

» Na obiekcie klasy ofstream wykonywane są wszystkie akcje związane z użyciem pliku:


```
#include <iostream>
#include <fstream>
using namespace std;

int main(){
    ofstream file("txt1.txt");
    file << "C++ example.\n";
    file.close();
}</pre>
```

- Na obiekcie klasy ofstream
   wykonywane są wszystkie akcje
   związane z użyciem pliku:
  - otwarcie


```
#include <iostream>
#include <fstream>
using namespace std;

int main(){
    ofstream file("txt1.txt");
    file << "C++ example.\n";
    file.close();
}</pre>
```

- » Na obiekcie klasy ofstream wykonywane są wszystkie akcje związane z użyciem pliku:
  - otwarcie
  - <mark>użycie</mark>


```
#include <iostream>
#include <fstream>
using namespace std;

int main(){
    ofstream file("txt1.txt");
    file << "C++ example.\n";
    file.close();
}</pre>
```

- » Na obiekcie klasy ofstream wykonywane są wszystkie akcje związane z użyciem pliku:
  - otwarcie
  - użycie (wykorzystanie strumieni)


```
#include <iostream>
#include <fstream>
using namespace std;

int main(){
    ofstream file("txt1.txt");
    file << "C++ example.\n";
    file.close();
}</pre>
```

- » Na obiekcie klasy ofstream wykonywane są wszystkie akcje związane z użyciem pliku:
  - otwarcie
  - użycie (wykorzystanie strumieni)
  - zamknięcie


```
#include <iostream>
#include <fstream>
#include <stdlib.h>
using namespace std;
int main(){
  ofstream file("c++.txt", ios::out);
  if (!file.is open()){
     exit(1);
  file << "C++ example.\n";
  file.close();
  return 0;
```

- Podczas otwierania mogę podać jakiego rodzaju operację będą wykonywane:
  - ios∷out zapis
  - ios::in odczyt
  - ios::in | ios::binary odczyt w trybie binarnym (nie txt)


```
#include <iostream>
#include <fstream>
#include <stdlib.h>
using namespace std;
int main(){
  ofstream file("c++.txt", ios::out);
  if (!file.is_open()){
     exit(1);
  file << "C++ example.\n";
  file.close();
  return 0;
```

- Podczas otwierania mogę podać jakiego rodzaju operację będą wykonywane:
  - ios::out zapis
  - ios::in odczyt
  - ios::in | ios::binary odczyt w trybie binarnym (nie txt)
- Po próbie otwarcia warto sprawdzić czy operacja się udała


```
#include <fstream>
using namespace std;

int main(){
   ifstream in("in");

   char buf[128];
   in.read(buf, sizeof(buf));

   in.close();
}
```

- » Czytanie z pliku do bufora
- » Na strumieniu można wykonać wiele metod:
  - czytanie
  - pisanie
  - manipulacja wskaźnikiem
- » Można przeciążyć operator << aby przesyłać bezpośrednio dane w "moim" typie do pliku (np. json, binary, serializacja, etc...)

kopiowanie C++ vs C

```
#include <fstream>
using namespace std;
int main(){
  ifstream in("in");
  ofstream out("out");
  out << in.rdbuf();</pre>
  in.close();
  out.close();
```

```
#include<stdlib.h>
#include<stdio.h>
int main(){
  FILE *fp = fopen("in", "r");
  FILE *fw = fopen("out", "w");
  char buf[128];
  while(size=fread(buf, 1, sizeof(buf), fp)){
     fwrite(buf, 1, size, fw);
  fclose(fp);
  fclose(fw);
```

C: wymaga uzupełnienia o poprawne kopiowanie "ogona"

Operacje I/O w C++ vs C

```
#include <iostream>
                                      #include <stdio.h>
#include <fstream>
                                      #include <stdlib.h>
using namespace std;
int main(){
                                      int main(){
  ofstream file1("test.txt");
                                         FILE *file1 = fopen("test1.txt", "w");
  ofstream file2("test.txt");
                                         FILE *file2 = fopen("test2.txt", "w");
  file1 << "C++: " << 10;
                                         fprintf(file1, "text1 %d", 10);
  file2 << "C++: " << 11;
                                         fprintf(file2, "text2 %d", 11);
  file1.close();
                                         fclose(file1);
  file2.close();
                                         fclose(file2);
```

- » C++: dane, akcje i stan procesu połączone w obiekcie
- » C: różne funkcje muszą być połączone identyfikatorem (file) żeby utrzymać kontekst procesu

podejście wstępujące *vs* zstępujące

Podejście zstępujące

- » Części funkcyjne programu powinny być małe (ułatwia to zrozumienie)
- » Jeżeli taka część jest zbyt duża należy ją podzielić
- » Podejście projektowania zstępującego:
  - program ma robić 7 rzeczy więc dzielę go na 7 funkcjonalnych części (podprogramów, modułów)
  - pierwszy podprogram ma robić 4 rzeczy więc podzielę go na 4 podpodprogramy
- » W efekcie otrzymuję się duże rozdrobnienie (to dobrze)
- » Każda część powinna być na tyle duża żeby robić coś konkretnego i na tyle mała żeby dało się ją zrozumieć
- » ang. top-down design

Podejście wstępujące

- » Dopasuj język programowania do problemu, tak aby część funkcyjna była jak najmniejsza
  - Przeciąż operatory (utwórz nowe lisp)
  - Użyj abstrakcji
  - Wekstrachuj funkcjonalność
- » Utwórz "nowy język" programowania, który będzie idealnie dopasowany do rozwiązywanego problemu
- » Wykonasz dużo pracy przy tworzeniu nowego języka ale za to rozwiążesz problem "w trzech linijkach"
- » W efekcie funkcjonalna część programu będzie prostsza czyli łatwiejsza w napisaniu, zrozumieniu, rozszerzaniu i mniej podatna na błędy
- » ang. bottom-up design źródło: http://esejepg.pl/eseje/progbot.html

- » Cel: kalkulator na liczbach zespolonych
- » Przykład:
  - oblicz x = 2.0*(a+b)*c
  - wypisz na ekranie


```
struct Complex{
  float re;
  float im;
};
int main(){
  Complex x, a, b, c;
  Complex c=\{1,7\};
  a.re = 2;
  b.im = 8;
  c = init(3, 9);
  x = add(a, b);
  x = mul(2.0, x);
  x = mul(x, c);
  my_print(x);
```

```
» Struktura
```

» Funkcje:

```
– init(...)
```

- add(...)
- mul(…)
- my_print(...)
- » Nieczytelny zapis sekcji funkcyjnej:

```
x = mul(mul(2.0, add(a, b)), c);
```


- » Klasa
- » Przeciążenie operatorów:

+

*

- » Rozszerzenie funkcjonalności biblioteki:
  - przeciążenie <<
- » Czytelny i prosty zapis części funkcyjnej

```
x = 2.0*(a+b)*c;
```

```
using namespace std;
class Complex{
  operator+();
  operator*();
operator <<();
int main(){
  Complex x, a, b;
  Complex c(1,3);
  c = Complex(2,7);
  x = 2.0*(a+b)*c;
  cout << x;
```



```
struct Complex{
  float re;
  float im;
};
int main(){
  Complex x, a, b, c;
  Complex c=\{1, 7\};
  a.re = 2;
  b.im = 8;
  c = init(3,9);
  x = add(a, b);
  x = mul(2.0, x);
  x = mul(x, c);
  my_print(x);
```

```
using namespace std;
class Complex{
  operator+();
  operator*();
operator <<();
int main(){
  Complex x, a, b;
  Complex c(1,3);
  c = Complex(2,7);
  x = 2.0*(a+b)*c;
  cout << x;
```


- » Klasa + przeciążanie operatorów to budowanie języka (dopasowywanie go do problemu)
- » Część funkcyjna jest prosta, zrozumiała, ogólna (można ją użyć do innych zadań)
- » Rozszerzenie języka będzie więcej kosztować niż napisanie funkcji realizującej podstawowe działania arytmetyczne, za to mamy dużo "plusów" w części funkcyjnej

Dziękuję